

Z cizích revuí.

Kapitán děl. Karel Gruncel:

Jak vyřadit z činnosti nepřátelskou obranu proti útočné vozbě při útoku vlastních tanků?

(Německý názor tlumočený v „Mil.-Wochenblattu“ čís. 38/1938.)

Je jisto, že dnešní protitankové zbraně mohou být obránci při vhodném použití velice užitečné. Úspěch nebo nezdar útoku tanků závisí dnes hlavně na tom, zda se podaří útočníku vyřadit z činnosti větší část zbraní protitankových. Protitankové zbraně a překážky jsou hlavními prostředky obrany. Umělé překážky vhodně kombinované s terénem (přirozenými překážkami) mohou útok tanků ohrozit, zastavit anebo znemožnit.

Vysvětlení, zda je v určitém terénním úseku útok tanků možný a proveditelný, může dát jen důkladný průzkum pozemní i letecký. Dojdeme-li průzkumem k poznání, že terénní překážky jsou snadno překročitelné, je naděje, že se akce tanků s pomocí ostatních zbraní (pěchoty, ženistů) zdaří. Materiál potřebný k zdolávání protitankových překážek různého druhu musí mít s sebou čelní sledy tanků nebo jednotky, jejichž speciálním úkolem je vytvořit potřebné průchody pro tanky (ženisté, pěchota). Je třeba však vyzkoušet prakticky, zda mohou ženisté pod záštitou pěchoty proniknout bez podpory útočných vozů tak daleko, aby připravili v překážkách pro tanky dostatečný počet průchodů.

Narazí-li útočné vozy náhle na překážky takového druhu, které nelze rychle zdolat ani s pomocí pěchoty a ženistů, musí si najít kryté místo, kde by byly chráněny před střelami protitankových zbraní. Bude to ovšem velmi obtížné manévrování. Tímto manévrem tanků nesmí se však dát strhnout pěchota. Jejím úkolem musí být utvořit záštitu ženistům, kteří se pokusí o vytvoření potřebných průchodů.

Při umlčování nepřátelských protitankových zbraní je třeba spolupráce všech. Hlavní úkol tu připadá dělostřelectvu a v budoucnu dělostřelectvu „obrněnému“, které bude tanky doprovázet.

Před útokem bude velmi těžko zjistit palebná stanoviště protitankových zbraní. Budou se snažit, aby se předčasnou střelbou neprozradila. Ozvou se tedy až při vyražení tanků k útoku. Z toho tedy plyne, že umlčování těchto zbraní před vyražením k útoku bude výjimkou. Jakmile útok tanků vyrazí, bude moci vlastní dělostřelectvo umlčovat většinou jen ty protitankové zbraně, jejichž palebná stanoviště nebudou přímým útokem tanků ohrožena, t. j. zbraně umístěné v bezpečném „pěchotním“ terénu, ve větší hloubce, mimo pásmo činnosti a p. Toto tvrzení lze odůvodnit: Nepřátelské protitankové zbraně nezahájí palbu na tanky dříve, dokud je nebudou mít před sebou na vzdálenost 1000—500 m. Při průměrné rychlosti dnešních tanků (v terénu 12 km/hod.). Lze počítat, že tuto trať projedou v době 2 až 5 minut. Tato doba by asi stěží stačila dělostřelcům, aby po rychlém průzkumu cíle zahájili ihned účinnou střelbu, tedy bez předchozího zastřílení, na protitankové zbraně, aby tím nebyly ohroženy vlastní tanky. Máme-li na podporu tanků k dispozici dosti dělostřelectva, můžeme vytvořit před postupujícími tanky pohyblivou palebnou přehradu. Přehrada se však musí dobře přizpůsobit tempu útoku. V čem bude přehrada záležet? Budou to krátké, ale prudké údery, jejichž účelem bude donutit obsluhu protitankových zbraní ke krytí a umožnit tak přiblížení se tanků. Přehradou se vytvoří před útočícím sledem tanků clona dýmu a kouře, která znemožní obsluhu protitankových zbraní mířit a střílet na větší vzdálenosti než 100 m. Tanky se mohou pohybovat za přehradou mnohem blíže než pěchota. Poněvadž útok tanků bude z velké části záviset též na podmínkách povětrnostních a na terénu, musí se též tomu přizpůsobit rychlost pohyblivé palebné přehrady. Je otázka, zda tato přehrada má být usměrněna časově, či zda ji mají řídit dělostřelečtí styční důstojníci. Zdá se, že nejlépe bude vyhovovat kombinace obou způsobů: přehrada může být v základě usměrněna časově, ale když bude třeba, aby se zrychlila nebo zpomalila, oznámí to dělostřelecký styčný důstojník u tanků.

Není-li k dispozici dosti dělostřelectva nebo střeliva k vytvoření pohyblivé palebné přehrady, je nutno hledat jiné řešení: Dělostřelectvo bude mít však při útoku tanků vždy tyto úkoly:

- a) co možná nejdéle umlčovat nepřátelské protitankové zbraně,
- b) umlčovat zjištěné protitankové zbraně, působící z větší hloubky a ze stanovišť umístěných po obou stranách pásma činnosti (útoku) vlastních tanků,
- c) umlčovat protitankové zbraně hlavně v těch částech terénu, kde tanky proniknout nemohou („pěchotní terén“).

Moderní válečná technika řeší vyřadění protitankových zbraní z činnosti ještě jiným způsobem: dělostřelectvo, které má podporovat útok tanků a které má především umlčovat nepřátelské protitankové zbraně, nesmí být od tanků odděleno, nýbrž musí je doprovázet. Otázka tohoto doprovodu není však ještě nikde vyřešena. Mezi odborníky převládají dva názory:

- a) dát tomuto „doprovodnému“ dělostřelectvu motorisované lafety (pásové podvozky) a samozřejmě kryt je pancířem;
- b) organisovat zvláštní doprovodný sled tanků, vyzbrojený výhradně děly.

Theoretických úvah o této věci je dosti, ale nejsou podloženy zkušenostmi. Součinnost letců při umlčování nepřátelských protitankových zbraní bude vždy žádoucí. Leteckým průzkumem je třeba zjistit prostředky aktivní i pasivní OPÚV. již před útokem. V průzkumu musí letci pokračovat i za útoku. Dobře se osvědčí spolupráce letců s dělostřelectvem. Je třeba též počítat s přímým zásahem letců do boje (střelba na obsluhu protitankových zbraní z kulometů).

Buď také vzpomenu ještě na jiné možnosti, mající vliv na nepřátelskou OPÚV. Všechny zbraně musí mít výhled a výstřel. Bude-li ztížen tmou, soumrakem nebo umělou mlhou (dýmem), bude činnost zbraní ochromena. Útok tanků bude tedy možný i za tmy (ovšem jen za jasných nocí), před svítáním, za soumraku a při použití umělé mlhy (dýmu). Stupeň zamlžení (zadýmování) bude se řídit úmyslem velitele, množstvím jednotek tanků jsoucích k dispozici a množstvím munice.

MILITARWISSENSCHAFTLICHE MITTEILUNGEN, roč. 69, červen 1938.

Plk. v. v. Ferdinand Lončárevič-Syposs: Die Beschiessung von Paris im Weltkrieg. (Palba na Paříž ve světové válce.)

Při konferenci u německého hlavního velitelství (DOHL.) na podzim r. 1916 přišlo se na myšlenku střílet z děl na Paříž. Z podnětu náč. štábu vyzooměny Kruppovy závody v Essenu, kde okamžitě začal pracovat štáb odborníků a vědců.

Především bylo nutné rozřešit otázku dělové hlavně a prachu. Když byla vyřešena otázka tlaku plynů, zůstávala přece nerozřešenou otázka, zda se podaří nalézt kov, který by tyto nevidané, obrovské tlaky plynů snesl. Po několika týdnech namahavé práce se to podařilo. Potom bylo třeba vyrobit stroje, které by hlavně z takového kovu vyrobily, a to dříve, než bude konec války.

Když bylo hotovo první dělo (P-1), nastala otázka, kde provést zkušební palbu. Nebylo totiž v Německu, ani v ostatní střední Evropě střelnice, kde by se dala provést zkušební palba na 130 km. Bylo proto zvoleno moře u Cuxhavenu. Po první ráně nastalo zklamání: místo 120 km, jen 90 km — to bylo příliš málo. Byla vypálena druhá rána. Stejný výsledek. Zkušební palba byla zastavena a dělo posláno zpět do Essenu, aby bylo přestavováno.

Mužstvo k obsluze tohoto děla bylo vybráno od námořního děl. pluku z Kielu. Bylo vybráno 10 mužů a odesláno do Laonu, aby spolu s 50 jinými vojiny provedli přípravné práce.

V Paříži žil již 20 let jeden občan pocházející z německé rodiny, který byl získán pro službu dělostřeleckého pozorovatele v Paříži. Měl zjistit přesné zásahy něm. granátů z tohoto děla a co nejrychleji je hlásit přes švýcarské hranice něm. hlav. velitelství (DOHL.). K dodání zprávy a hlášení bylo určeno ještě několik osob, které byly zprostředkovateli.

Palebné stanoviště pro toto dělo bylo nalezeno u vesnice Crépy, nedaleko Laonu. Tam byla fronta nejbližší k Paříži. Trvalo to více než dva měsíce, než bylo hotovo palebné stanoviště. Spotřebováno při tom 2000 q cementu, 4000 q štěrku a 50 q drát. pletiva. Objeví se při tom angličtí letci, kteří shodili pumy, ale výsledek nebyl valný. Byla věnována velká péče zastření pal. stanoviště.

Když byly hotovy přípravné práce, došla z Essenu lafeta a spodní konstrukce tohoto děla.

K řízení této daleké palby byl určen viceadmirál Rogge, přednosta zbrojního departementu v říšském ministerstvu námořnictví. Jemu k ruce byl přidělen profesor Rausenberger, jenž byl spolutvůrcem a vědeckým poradcem při konstrukci tohoto děla. Dále byli k dispozici: 1 korvetní kapitán, četní důstojníci, jeden šéf-inženýr, mistři, montéři, záložní obsluha, personál pro munici, lékař, sanitní oddíl a p.

Konečně došla hlavně. Byla 34 m dlouhá, její průměr byl kolem 1 m. Ráže 21 cm, váha 4000 q. Vše z ocele nejlepšího druhu.

Lafeta vážila 5000 q, betonový základ 6000 q, tedy celková váha na 15.000 q na 12 m² plochy. Zatížení 1 m² půdy: 1250 q. K tomu nutno připočíst ještě tlak plynů (mnoho tisíc atmosfér) v okamžiku výstřelu. Zprvu bylo počítáno, že hlaveň snese nejvýš 65 ran, potom, že musí být vyměněna. Musilo být počítáno s t. zv. odstupňovanou ráží (gestuftes Kaliber). Granáty byly očíslovány a musily být vystřelovány podle čísel po sobě, neboť po každé ráně se zvětšila ráže. 65 granátů mělo 65 různých ráží.

Do světové války nebylo počítáno s vlastnostmi stratosféry. Toto dělo konstruované pro dalekou palbu na Paříž mělo elevaci 52°, kdežto u předválečných děl byla největší elevace 45°. Při elevaci 52° se dosáhlo dostřelu 128 km. Výška dráhy střely byla 40 km. Doba letu byla 3.5 minuty.

Dlouhá hlaveň se pod svou velkou vahou trochu ohýbala. Musila být tudíž po každé ráně kladkostrojem narovnána. Střely měly ráži 21 až 23.5 cm, jejich délka kolísala mezi 95 až 111 cm. Váha střely asi 100 kg. 1 rána stála 35.000 marek. Pařížské granáty byly opatřeny zvláštními zapalovači, aby byla záruka, že každý granát určitě vybuchne. Prach byl stále elektrickými ohřivači udržován na teplotě 15°, za což byl odpověděn jeden odborník.

Náplň byla 3 q trubičkového prachu a musila vyvinout tlak plynů 5000 atmosfér. Počáteční rychlost 1800 m/vteř. Prach byl nejmodernějšího druhu, aby spalování bylo urychleno a nebezpečí roztržení hlavně bylo co nejvíce omezeno. Prach se podobal svazkům velikých makaronů.

Toto dalekonosné dělo stálo s municí (v to) celkem 11.200.000 říš. marek. Bylo z něho vystřeleno celkem 320 ran, takže jedna rána stála 35.000 říš. marek.

Velitelství pro tuto dalekou dělovou palbu na Paříž bylo v stanovišti něm. vrch. velitelství (DOHL.). Odtud bylo spojení zvláštním telefonním kabelem k velitelství baterie Crépy. Viceadmirál Rogge byl za každou ránu na Paříž osobně odpověděn.

Palebné postavení se podobalo moderním voj. kancelářím. Byly zde příslušné plány, tabulky, měřicí přístroje, telefon a p. Telefonické spojení bylo se 30 bateriemi fronty, se štáby předních linií, s voj. povětrnostní stanicí, dále s některými jednotkami ženijního a žel. vojska. Vše bylo dobře zastrženo proti pozorování nepřátelského letectva.

Současně s tímto dalekonosným dělem mělo střílet 30 lehkých, hrubých a těžkých baterií, aby zvuk dalekonosného děla byl zastřen.

Dále byl vydán přísný rozkaz, že se při případném průlomu fronty nepřítelem nesmí toto dalekonosné dělo dostat v žádném případě do rukou nepřítele. Proto bylo také k dispozici 10 leteckých oddílů, které měly držet v šachu nepřátelskou pěchotu, dělostřelectvo a nepřátelské letectvo.

Mistrovským kouskem špionáže bylo spojení s pozorovatelem v Paříži (s něm. agentem), neboť několik minut po dopadu střely v Paříži musil býti výsledek hlášen agentem přes Švýcarsko do stanu něm. hlav. vel. (DOHL.). 27. února 1918 bylo spojení s tímto agentem dokonale.

Autor pak líčí výsledky střelby a táže se, zdali se dělo vyplatilo. Říká, že 42cm moždíř je více než 1000krát rentabilnější než kanon střílející přes 100 km. Přes to prý se dělo vyplatilo pro velký morální účinek, který mělo na obyvatelstvo města Paříže. Mimo to byla to ukázka skvělé zbrojní techniky.

Co ukáže budoucnost, není známo.

Zdr.